نگاه

حقوق شهروندی، آرمان ایرانی دستاورد روحانی

اصغر نجف‌پورثانی . وکیل دادگستری

● حق، یکی از پرچالش‌ترین مفاهیم در حوزه روابط انسانی است. حقوق، موجد حد، نظم و انتظام در هر جامعه‌ای است. تاریخ سده‌های اخیر حاکی از تغییر رویکرد جوامع بشری از تکلیف‌محوری به حق‌محوری است. امروزه انسان‌ها ابتدا حق را برای خود مشخص می‌کنند و سپس تکلیف را از درون آن استخراج می‌کنند. قرن بیستم میلادی را اگر قرن حق‌خواهی ملت‌ها بنامیم، سخنی به گزاف نگفته‌ایم. تدوین منشور حقوق بشر، میثاق بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی و نیز تصویب میثاق بین‌المللی حقوق اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی در سازمان ملل حاکی از تلاش انسان برای استقرار حاکمیت حق است. حقوق بشر در قالب نسل‌های مختلفی تجلی کرده؛ به‌طوری‌که امروزه حقوق مدنی و سیاسی را نسل اول حقوق بشر، حقوق اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی را نسل دوم و حقوقی مانند محیط زیست و ارتباطات را نسل سوم حقوق بشر می‌نامند. دراین‌میان حقوق شهروندی آمیزه‌ای از تمام نسل‌های حقوق بشر است که با پیشرفت جوامع و تحول زندگی انسان‌ها رخ داده و امروزه نمادی برای سنجش میزان مدنیت کشورها محسوب می‌شود. از نگاه حقوق شهروندی، هر شهروند مجموعه‌ای از حقوق طبیعی و موضوعه را داراست که دولت مکلف به حفظ، تضمین و اجرای آن است. حق حیات، سلامت و کیفیت زندگی، آزادی و امنیت، مشارکت در تعیین سرنوشت، اداره شایسته امور کشور، دسترسی به اطلاعات، برخورداری از فضای مجازی امن و باکیفیت، حفظ حریم خصوصی، تابعیت، اقامت و آزادی رفت و آمد، اشتغال و درآمد، تشکیل خانواده، دادخواهی عادلانه، حق مسکن و مالکیت، رفاه و تأمین اجتماعی، آموزش و پرورش، محیط زیست سالم و صلح و امنیت صرفا بخشی از حقوق شهروندی است که هر دولتی مکلف به احقاق آنها برای تمام شهروندان است. پیش از روی‌کارآمدن دکتر روحانی به‌عنوان رئیس‌جمهوری دولت یازدهم، مفهوم حقوق شهروندی از منظر قانونی صرفا محدود به تصویب قانون احترام به آزادی‌های مشروع و حفظ حقوق شهروندی مصوب سال ۱۳۸۳ مجلس شورای اسلامی بود که نگاهی بسیار محدود به حقوق شهروندی داشت و به حقوق مردم صرفا در دادگاه‌ها، دادسراها و مراجع انتظامی پرداخته بود؛ اما دکتر روحانی به‌عنوان یک حقوق‌دان با تخصص حقوق اساسی درکی وسیع و صحیح از حقوق شهروندی داشت و از اولین اقدامات ایشان تشکیل کمیته‌ای برای تدوین منشور حقوق شهروندی بود که در نهایت منجر به رونمایی از آن در آذر سال ۱۳۹۵ شد. این منشور اگرچه قانون در معنای مصطلح نیست؛ اما به‌عنوان اولین سند رسمی که از طرف یک رئیس‌جمهور و مجری قانون اساسی تدوین و رونمایی شده و اجرای آن به دستگاه‌های دولتی در قالب بخش‌نامه تکلیف شده، نخستین گام بلندی است که برای شناسایی حقوق شهروندی برداشته شده و در دولت‌های پیشین فاقد سابقه است. نگاهی اجمالی به مفاد این منشور نشان می‌دهد که گرچه تمام جزئیات حقوق شهروندی در آن ذکر نشده؛ اما اصول کلی حق‌ها برشمرده شده و صد البته تبیین و تشریح جزئیات آن وظیفه جامعه حقوقی و حقوق‌دانان کشور است.

ادامه در صفحه ۱۷

بیانیه دبیرخانه شورای اطلاع‌رسانی دولت درباره سند ۲۰۳۰

پذیرش آموزش جنسی در مدارس کذب است

شرق: براساس اخبار و شنیده‌هایی که از شهر و روستاهای دور و نزدیک به پایتخت به گوش می‌رسد در روزهای اخیر و هم‌زمان با تبلیغات انتخاباتی، حمله و هجمه سنگین و برنامه‌ریزی‌شده و هدفمندی با محوریت سند ۲۰۳۰ متوجه دولت شده است. در این تبلیغات مخرب علیه دولت، اتهامات عجیب‌وغریب همه پیرامون موضوعات جنسی بود. براساس تصاویر اطلاعیه‌ها و بروشورهایی که در برخی از شهرها در این زمینه منتشر و توزیع شده است، دولت را متهم به آموزش همجنس‌گرایی و مسائل جنسی به کودکان کم‌سن و سال و دانش‌آموزان کرده‌اند. حجم این اتهامات عجیب موجب نگرانی برخی از اقشار متدین جامعه هم شده است. در همین راستا روز گذشته دبیرخانه شورای اطلاع‌رسانی دولت پیرامون این سند بیانیه‌ای صادر کرد که مشروح آن در ادامه آمده است.

فرمایشات و بیانات ارزشمند و حکیمانه مقام معظم رهبری درخصوص سند «چارچوب اقدام آموزش ۲۰۳۰» که در تاریخ ۱۷ اردیبهشت ۱۳۹۶ در دیدار با معلمان، مطرح شد، از همان لحظه، مورد توجه و اهتمام جدی دولت قرار گرفت و از طریق مرسوم و بنا به وظیفه، برخی شبهات مرتبط با آن را خدمت معظم‌له پاسخ گفته و برطرف‌کردن سایر دغدغه‌های ایشان درخصوص این سند نیز در دستور کار قرار گرفت.

بااین‌همه، متأسفانه برخی جریانات و گروه‌های سیاسی خاص، از فرصتِ هم‌زمانی و قرابتِ فرمایشات حکیمانه مقام معظم رهبری با فضای انتخابات ریاست‌جمهوری، نهایت سوءاستفاده را به عمل آورده و از آن دستاویزی سیاسی برای واردآوردن فشار به دولت در ایام انتخابات و تخریب چهره آن، خصوصا در میان قشر متدین و مذهبی کشور کردند، مانند انتشار شایعه پذیرش آموزش همجنس‌گرایی در مدارس یا انتشار گسترده شایعه توزیع کتابی درخصوص آموزش‌های جنسی در نمایشگاه کتاب که همگی کذب محض بوده و با نیت تشویش اذهان عمومی و مکدرکردن خاطر مردم شریف و متدین ایران اسلامی علیه دولت تدبیر و امید بوده است. این شایعه‌پراکنی‌ها در حالی است که در تصویب «چارچوب اقدام آموزش ۲۰۳۰» یونسکو، از هیچ کشوری درخواست امضاء نشده است؛ چراکه اصولا در بین اسناد یونسکو به‌جز پیمان‌نامه‌ها که جنبه الزامی دارند و باید به تأیید مجالس کشورها برسند، هیچ سند دیگری مورد امضای فیزیکی واقع نمی‌شود. سند «چارچوب اقدام آموزش ۲۰۳۰» نیز در زمره پیمان‌نامه‌ها نیست و به عنوان یک چارچوب عمل که کشورها مطابق با ساختار ملی خود آن را اجرا می‌کنند، در حقیقت یک توصیه‌نامه به شمار می‌رود و بنابراین از سوی هیچ کشوری امضا نشده است. به‌همین‌دلیل دبیرخانه شورای اطلاع‌رسانی دولت لازم دانست، موارد و توضیحاتی را درخصوص اصل و اساس این سند و بایدها و نبایدهای آن و شبهاتی که پیرامون آن مطرح شده، به منظور جلوگیری از هرگونه سوءاستفاده و برای تنویر افکار عمومی کشور، خصوصا، علمای اعلام، روحانیت معزز و متدینین و سایر اقشار ملت شریف ایران ارائه کند:

الف) یکی از اولویت‌های جدی دولت یازدهم استفاده از ظرفیت دیپلماسی برای حضور فعال و ارزش‌آفرین در عرصه توسعه بین‌الملل بوده است. این امر فرصت گفت‌وگو، تعامل و تأثیرگذاری بر سیاست‌های جهانی را فراهم کرده و توأمان امکان بهره‌گیری از تجارب موفق جهانی و پتانسیل‌های موجود برای معرفی اختصاصات فرهنگی نظام جمهوری اسلامی را فراهم می‌کند. نظر دولت حفظ پیشتازی در عرصه جهانی و جلوگیری از شکل‌گیری تصویر منفی بین‌المللی در موضوعاتی است که طبق اسناد بالادستی، ملزم به پیگیری اهدافی در ارتباط با آنها هستیم. بخشی از ارزیابی‌های منفی از وضعیت کشور، در اسناد و گزارش‌های بین‌المللی، ناشی از عدم توجه به پتانسیل‌های همکاری بین‌المللی در پیگیری اهداف مشترک توسعه‌ای است و بر این باوریم که با حفظ استقلال و اختصاصات فرهنگی قادریم تصویر مثبت و موفقی را از نظام جمهوری اسلامی ایران به جهانیان مخابره کرده و با ایران‌هراسی و اسلام‌هراسی مقابله کنیم.

ب) «چارچوب اقدام آموزش ۲۰۳۰» در امتداد برنامه «آموزش برای همه» قرار دارد که سابقه آن به سال ۱۹۹۰ بازمی‌گردد. برنامه «آموزش برای همه» در سال‌های ۲۰۰۰ الی ۲۰۱۵ در جمهوری اسلامی ایران اجرا شد و کشور ما به دلیل دستاوردهای موفقی که در ارتباط با برخی از شاخص‌های آن داشت، مورد تقدیر جهانیان قرار گرفت. پیش‌نویس اولیه «چارچوب اقدام آموزش ۲۰۳۰» در اجلاس مجمع جهانی آموزش که از تاریخ ۱۹ الی ۲۲ می ۲۰۱۵ (۳۰ اردیبهشت لغایت دوم خرداد ۱۳۹۴) در اینچئون کره جنوبی برگزار شد، ارائه شد. در این اجلاس، جناب آقای دکتر فانی، وزیر وقت آموزش‌وپرورش، در رأس هیئتی شامل نمایندگان دستگاه‌های مختلف از جمله کمیسیون آموزش و تحقیقات مجلس شورای اسلامی و وزارت امور خارجه شرکت داشتند. با توجه به برخی ملاحظات و حساسیت‌های مهم موجود در سند، هیئت شرکت‌کننده از سوی کشورمان «تحفظ رسمی» جمهوری اسلامی ایران نسبت به کل سند را در جلسه ارائه کرده و این تحفظ در صحن اجلاس از سوی وزیر محترم آموزش‌وپرورش قرائت شد. ضمن آنکه پیش‌تر، کلیه نقطه نظرات کشورمان به صورت مکتوب به نماینده کشور مالزی به‌عنوان نماینده گروه آسیا و اقیانوسیه ارائه و تأکید شده بود، تنها درصورت اعمال تغییرات مدنظر جمهوری اسلامی ایران است که کشورمان ارائه تحفظ نخواهد کرد. متعاقب اجلاس اینچئون، «چارچوب اقدام آموزش ۲۰۳۰» در اجلاس مقامات عالی‌رتبه آموزش جهان در حاشیه سی‌وهشتمین اجلاس کنفرانس عمومی یونسکو (۱۳ تا ۱۵ آبان ۱۳۹۴) ارائه و به تصویب رسید. در اجلاس مزبور هیچ‌یک از کشورهای عضو یونسکو با سند فوق مخالفت نکردند و تنها وزیر وقت آموزش‌وپرورش کشورمان در سخنانی بر ملاحظات جمهوری اسلامی ایران در این سند تأکید و بار دیگر متن تحفظ رسمی کشورمان در اجلاس اینچئون را عینا قرائت کرد و درخواست کرد این تحفظ در اسناد مربوطه اجلاس درج شود. متعاقبا نمایندگی کشورمان نزد یونسکو، مراتب را به‌طور رسمی و مکتوب به دبیرخانه اجلاس و دبیرخانه یونسکو ارسال کرد. متن فارسی این ملاحظه و تحفظ بدین شرح اعلام شده است.

متأسفانه برخی جریانات و گروه‌های سیاسی خاص، از آن دستاویزی سیاسی برای واردآوردن فشار به دولت در ایام انتخابات و تخریب چهره آن، خصوصا در میان قشر متدین و مذهبی کشور کردند، مانند انتشار شایعه پذیرش آموزش همجنس‌گرایی در مدارس یا انتشار گسترده شایعه توزیع کتابی درخصوص آموزش‌های جنسی که همگی کذب محض بوده و با نیت تشویش اذهان عمومی علیه دولت تدبیر و امید بوده است

«جمهوری اسلامی ایران خود را متعهد به بخش‌هایی از «چارچوب اقدام آموزش ۲۰۳۰» که به هر شکلی در تعارض با مقررات و اولویت‌های ملی، باورهای دینی و ارزش‌های فرهنگی جامعه ایرانی تفسیر و تعبیر شوند، نمی‌داند».

متن اعلام تحفظ رسمی و مکتوب جمهوری اسلامی ایران ازسوی نمایندگی دائم کشورمان نزد یونسکو

Text of the Reservation of the Islamic Republic of Iran
on the Framework for Action Education 2030
High-Level Meeting on the
Education 2030 Framework for Action
4 November 2015, UNESCO Headquarters, Paris

In the name of God, the Compassionate

Reservation of the Islamic Republic of Iran on the Framework for Action Education 2030

"The Islamic Republic of Iran is not committed to those parts of the Framework for Action Education 2030 that might in one way or another be interpreted as contradictory to the national legislations and priorities, religious beliefs and cultural values of the Iranian society".

The above text was officially communicated to the Secretariat of the World Education Forum at 09:59 on Wednesday 4 November 2015, together with the speech of the Iranian Minister of Education, during the High-Level Meeting on the Education 2030 Framework for Action (4 November 2015, UNESCO Headquarters, Paris).

ترجمه متن تحفظ جمهوری اسلامی ایران، مورد اشاره در نطق وزیر محترم آموزش و پرورش وقت درخصوص چارچوب اقدام برای آموزش ۲۰۳۰ که در ساعت ۹:۵۹ صبح چهارشنبه ۴ نوامبر ۲۰۱۵ به همراه متن کامل نطق ایشان توسط نمایندگی دائم جمهوری اسلامی ایران در یونسکو برای دبیرخانه یونسکو ارسال شده است:

باسمه تعالی

جمهوری اسلامی ایران خود را متعهد به بخش هایی از چارچوب اقدام برای آموزش ۲۰۳۰ که ممکن است به نوعی در تعارض با قوانین، مقررات و اولویت های ملی، باورهای دینی و ارزش های فرهنگی جامعه ی ایرانی تفسیر و تعبیر شوند نمی داند

ج) هیئت وزیران در تاریخ ۱۳۹۵/۶/۲۵ طبق مصوبه ۷۶۴۰۳ اقدام به تشکیل کارگروه ملی آموزش ۲۰۳۰ با هدف تهیه «برنامه اجرائی و نظارتی» تحقق آموزش ۲۰۳۰ در سطوح ملی و استانی کرد. براساس بند ۲ مصوبه هیئت وزیران، کارگروه مزبور باید این وظیفه را می‌بایست همسو با اهداف «برنامه‌های توسعه کشور»، «اسناد راهبری توسعه»، «نقشه جامع علمی کشور» و «سند تحول بنیادین آموزش‌وپرورش» انجام دهد. هیئت وزیران با تشکیل این کارگروه بر آن بوده است تا منطبق با تحفظ رسمی و مکتوب جمهوری اسلامی ایران، از امتیازات موجود در سند «چارچوب اقدام آموزش ۲۰۳۰» همسو با اسناد بالادستی در کشور استفاده کند.

د) کمیسیون ملی یونسکو در پی نهایی‌شدن «چارچوب اقدام آموزش ۲۰۳۰»، و با همکاری متخصصین ارشد آموزش در کشور، اقدام به تدوین «چارچوب اقدام ملی آموزش ۲۰۳۰» مبتنی بر اسناد بالادستی و منطبق با معیارها و ارزش‌های شریعت اسلامی کرد که در حقیقت تفسیری ملی از «چارچوب اقدام آموزش ۲۰۳۰» به شمار می‌رود. هدف اصلی از تدوین چارچوب ملی، انطباق چارچوب بین‌المللی با اهداف ملی و نظام ارزشی جمهوری اسلامی بوده است. این سند در تاریخ ۲۰ آذر ۱۳۹۵ رونمایی شده و کلیه اطلاعات مربوط به آن به صورت شفاف در سایت کمیسیون ملی یونسکو قرار گرفته است.

گفتنی است براساس بخشنامه معاون اول محترم رئیس‌جمهور در تاریخ ۱۰ اردیبهشت ۱۳۹۶ اجرائی‌شدن برنامه مزبور در دستگاه‌های دولتی متوقف شده است.

در تصویب «چارچوب اقدام آموزش ۲۰۳۰» یونسکو، از هیچ کشوری درخواست امضا نشده است. اصولا در بین اسناد یونسکو به جز پیمان‌نامه‌ها که جنبه الزامی دارند و باید به تأیید مجالس کشورها برسند، هیچ سند دیگری مورد امضای فیزیکی واقع نمی‌شود. سند «چارچوب اقدام آموزش ۲۰۳۰» در زمره پیمان‌نامه‌ها نیست و به‌عنوان یک چارچوب عمل که کشورها مطابق با ساختار ملی خود آن را اجرا می‌کنند، در حقیقت یک توصیه‌نامه به‌شمار می‌رود و بنابراین از سوی هیچ کشوری امضا نشده است.

باوجود الزام‌آورنبودن سند «چارچوب اقدام آموزش ۲۰۳۰»، جمهوری اسلامی ایران باز هم نسبت به آن اعلام تحفظ رسمی و مکتوب کرده و دامنه شمول مفاد پذیرفته شده را محدود و مشروط کرده است. براساس حقوق بین‌الملل کشورها اختیار دارند در زمان تصویب، پذیرش یا الحاق به اسناد بین‌المللی از «حق شرط» برای معاهدات الزام‌آور یا «حق اعلام تحفظ» برای اسناد غیرالزام‌آور استفاده کرده و بدین‌ترتیب قصد خود را دایر بر عدم‌شمول یا تعدیل آثار حقوقی بعضی از مقررات آن سند نسبت به خود بیان کنند. برای مثال جمهوری اسلامی ایران بر کنوانسیون حقوق کودک حق شرط قائل شده است و مجلس محترم شورای اسلامی‌لایحه اجازه الحاق به آن را مشروط بر آنکه «در هر مورد و هر زمان در تعارض با قوانین داخلی و موازین شرعی قرار گیرد از طرف دولت جمهوری اسلامی ایران لازم‌الرعایه نخواهد بود» تصویب کرد. درباره سند «چارچوب اقدام آموزش ۲۰۳۰» جمهوری اسلامی ایران از حق اعلام تحفظ استفاده کرده و آن را به‌صورت رسمی و مکتوب بیان داشته است.

متن اعلام تحفظ رسمی و مکتوب جمهوری اسلامی ایران ازسوی نمایندگی دائم کشورمان نزد یونسکو رسما در یادداشتی به دبیرخانه آن سازمان ارسال شده است. متعاقبا این متن در ساعت ۰۹:۵۹ چهارشنبه ۱۳ آبان ۱۳۹۴ (چهار نوامبر ۲۰۱۵) در سایت رسمی یونسکو درج شده و اکنون نیز در سایت یونسکو قابل مشاهده است.

جمهوری اسلامی ایران با توجه به اعلام تحفظ رسمی و مکتوب خود، هیچ تعهد حقوقی یا سیاسی نسبت به «چارچوب اقدام آموزش ۲۰۳۰» ندارد و می‌تواند با استناد به اعلام تحفظ خود از اجرای هر بخشی از سند مزبور که تشخیص دهد در تعارض با مقررات و اولویت‌های ملی، باورهای دینی و ارزش‌های فرهنگی کشور است، خودداری کند.

برنامه «چارچوب اقدام آموزش ۲۰۳۰» حاوی اهداف و رویکردهایی است که بسیاری از آنها برای کشورمان پذیرفتنی بوده و حتی برخی از آنها پیش از این در اسناد بالادستی جمهوری اسلامی آمده بودند. آنچه منجر به ارائه تحفظ رسمی و مکتوب کشورمان درباره سند مزبور شد، مسائل و موضوعاتی است که تأویل و تفسیر آنها می‌تواند در تعارض با باورهای دینی و مسائل فرهنگی کشور قرار گیرد.

یادداشت

شهر یادگیرنده و رسالت مدیریت شهری

دکتر احمد دنیامالی

● همان‌طورکه سازمان‌ها برای بقا و واکنش در برابر تغییرات نیازمند یادگیری هستند، شهرها هم به‌منظور رفع چالش‌های پیشِ‌رو باید یادگیری خود را افزایش دهند. یک شهر یادگیرنده مانند یک سازمان یادگیرنده نیازمند فضایی است تا از طریق محاوره و بازخورد، یادگیری فردی و گروهی را توسعه دهد (ملایی، ۱۶:۱۳۹۱). یادگیری شهری فرایندی است که رفتار شهروندان را در جهت پاسخ درست به محیط شهری، جهت می‌دهد و به آنها این توانایی را می‌بخشد که در موقعیت‌های مختلف زندگی، با انعطاف‌پذیری کامل عمل کنند؛ در همین راستا در یک جامعه که یادگیری مادام‌العمر یک واقعیت است، یادگیری برای هرکس، در هر زمان و در هر مکان در دسترس خواهد بود. همه مردم در این جامعه یادگیری را می‌پذیرند و می‌کوشند به‌طور فعال دانش و مهارت‌های خود را در طول زندگی‌شان توسعه دهند از راهی که: ۱. به رونق اقتصادی و استانداردهای بالای زندگی و کیفیت زندگی منجر می‌شود، ۲. زندگی مردم را غنی می‌کند و یک حس غایی و کمال فراهم می‌آورد، ۳. به یک جامعه مقاوم و ایمن ختم می‌شود.

امروزه دولت‌های محلی با چالش‌های مربوط به تکنولوژی‌های جدید، اقتصاد دانش، تنوع فرهنگی و پایداری زیست‌محیطی روبه‌رو شده‌اند. در همین راستا ظهور شهرهای یادگیرنده به‌عنوان مکانی مناسب برای یادگیری مادام‌العمر و بستری ایده‌آل برای آموزش شهروندان خلاق انکارناپذیر است و تحقق شهرهای خلاق را نوید می‌دهد که با تکیه بر نیروی پایدار خلاقیت، زمینه مشارکت دانایی‌محور شهروندان و تولید مادام‌العمر دانش را فراهم می‌کند؛ بنابراین براساس این رابطه متقابل و با ترکیب دانش مستمر شهر یادگیرنده و خلاقیت شهر خلاق دستیابی به شهر پایدار میسر خواهد شد. همچنین ناکارآمدی شیوه‌های سنتی مدیریت شهری و شیوه‌های متمرکز برنامه‌ریزی، دیگر پاسخ‌گوی ذهن خلاق شهروند قرن بیست‌ویکمی نخواهد بود و روش‌هایی لازم است که بر مشارکت مردم در عرصه اداره شهر متکی باشد و این مشارکت به توانایی شهروندان در ارائه ایده‌ها و نوآوری‌ها بستگی دارد که جز از طریق آموزش درست و یادگیری پیوسته محقق نخواهد شد.

شهر می‌تواند یک وسیله قوی برای آموزش، بلوغ و مسئولیت‌پذیری، زندگی جمعی و شهروندی، طرح‌ریزی و ارزش‌گذاری زندگی، ظرفیت همکاری در مکان‌ها و زمان‌های موجود باشد. تعریف اشکال جدید یادگیری که باید با انتظارهای بالا مرتبط شود، می‌کوشد نه‌تنها تعلیم به‌روز و حرفه‌ای را تضمین کند، بلکه ترویج آگاهی از شهروندی فعال، برای مشارکت در زندگی اجتماعی، توسعه مکان‌هایی که شهروندان مسئول فرایند یادگیری مادام‌العمرشان باشند و بتوانند دانش مفید برای زندگی اجتماعی بهتر را به دست آورند، تضمین می‌کند. به عبارتی شهرهای دانشی و به تبع آن شهرهای یادگیرنده محیط‌هایی برای کسب دانش، بروز خلاقیت و شهروندی فعال هستند، زیرا شهروندان در این‌گونه شهرها به‌طور دائم بر دانش خود از طریق مشارکت در فرایندهای یادگیری مادام‌العمر می‌افزایند، بدیهی است پرداختن به شهرهای خلاق به‌عنوان نتیجه و خروجی شهرهای دانش‌بنیان و...

ادامه در صفحه ۱۷

جدول ۲۸۲۴ ■ طراح: بیژن گورانی

افقی:

۱- مقام و مرتبه اجتماعی- برخوردکردن- پشته‌ای از ماسه و سنگ که سراسر دهانه رودخانه را بگیرد ۲- زرد مایل به سرخ- شهری در آلمان- حس لامسه ۳- پیکرتراش بزرگ ایرانی و خالق مجسمه فردوسی در تهران و مجسمه نادرشاه در مشهد ۴- اسیر- شهری در هندوستان- امیدوار کردن ۵- گوشه نشین شطرنج- مردم یک کشور- از جنس آهن- سرسرا ۶- کوشا- زبان- خروس مازندرانی- درخت انگور ۷- از حلق تا معده- مکنده- پرتو ماه ۸- روزنامه چاپ عراق- سنگدلی ۹- بستر- تهی مغز- شیمی کربن ۱۰- اصل هر چیز- فرورفتگی وسط شکم- جاده قطار- از صنایع ادبی ۱۱- امر به یافتن- تارمی- بازداشتن از انجام کاری- نفس بلند ۱۲- هستی- رودخانه ارس- از چهار جهت جغرافیایی ۱۳- داستانی از یوستین گاردر، نویسنده نروژی ۱۴- پایانی- چین و چروک- نوعی آچار سرکج ۱۵- هنرمند- این زمان - کوچک.

عمودی:

۱- ضمیر محترمانه- سنت و آیین- درخت تناور آفریقایی با میوه‌های خوراکی ۲- واحد اندازه‌گیری توان- هدف، نشانه- رمق آخر ۳- گاز لامپ‌های تبلیغاتی- همسر مرد- پیش‌بینی درآمدها و هزینه‌ها ۴- انسان- نرم و ملایم- سوره چهل‌وچهارم قرآن ۵- گرد براق نقاشی به رنگ‌های مختلف- دروازه ارگ را در این شهر می‌بینید- میوه ترش هندی ۶- آشتی- مخالف هم بودن- متواری ۷- خبرگزاری ایتالیا- محکم و استوار- رودی در بالکان ۸- نویسندگی- ترسانیدن ۹- توضیح اضافی بر مواد قانون - غیرنسیه- زیادی ۱۰- پرده‌داری خانه کعبه- محوطه ورزشی سرپوشیده- همسایه شیلی ۱۱- خداحافظی بیگانه- لبه تیز شمشیر- دوری و فراق ۱۲- شیرینی سنتی تبریز- غزال- سرشت و نهاد ۱۳- از اشکال هندسی- عجله و تندی- متانت ۱۴- حرف ندا- سراینده بهارستان- بی‌بندوبار ۱۵- کوهی در خراسان‌رضوی- از اجزای پیراهن - عدسی.

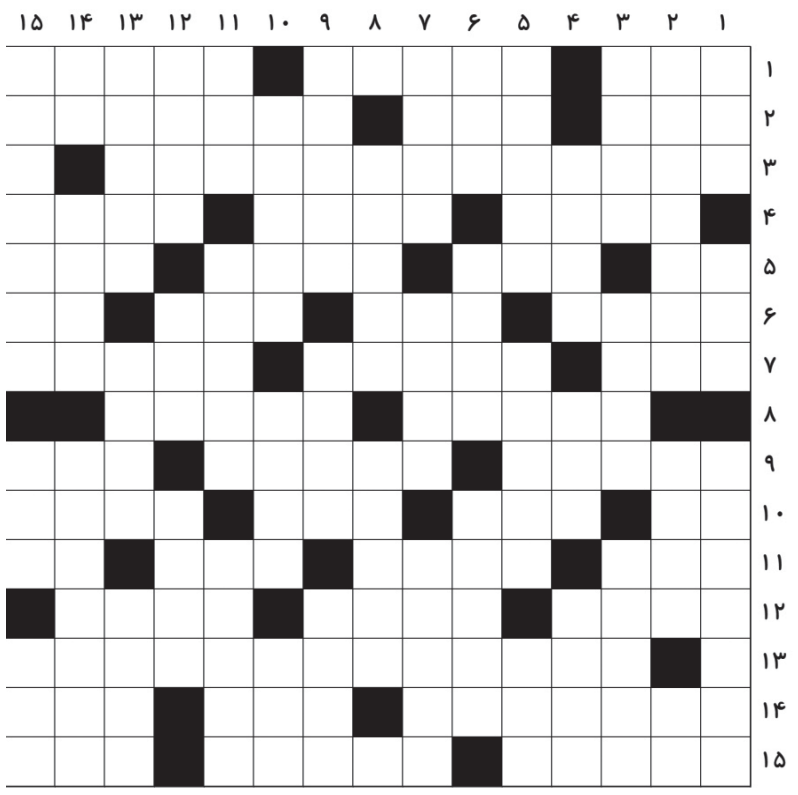

حل سودوکو سخت

۲	۶	۷	۳	۹	۵	۴	۸	۱
۵	۴	۸	۶	۲	۱	۹	۳	۷
۹	۳	۱	۴	۸	۷	۶	۵	۲
۳	۷	۶	۱	۴	۸	۲	۹	۵
۱	۵	۹	۷	۶	۲	۸	۴	۳
۴	۸	۲	۵	۳	۹	۷	۱	۶
۸	۲	۳	۹	۵	۶	۱	۷	۴
۶	۱	۴	۸	۷	۳	۵	۲	۹
۷	۹	۵	۲	۱	۴	۳	۶	۸

حل سودوکو ۱۸۱۹

۹	۵	۶	۷	۳	۴	۱	۸	۲
۸	۴	۷	۹	۱	۲	۳	۵	۶
۳	۲	۱	۵	۸	۶	۴	۷	۹
۱	۹	۲	۸	۶	۷	۵	۳	۴
۶	۸	۴	۱	۵	۳	۲	۹	۷
۵	۷	۳	۲	۴	۹	۶	۱	۸
۲	۳	۸	۴	۹	۵	۷	۶	۱
۴	۱	۵	۶	۷	۸	۹	۲	۳
۷	۶	۹	۳	۲	۱	۸	۴	۵

جدول ۲۸۲۳

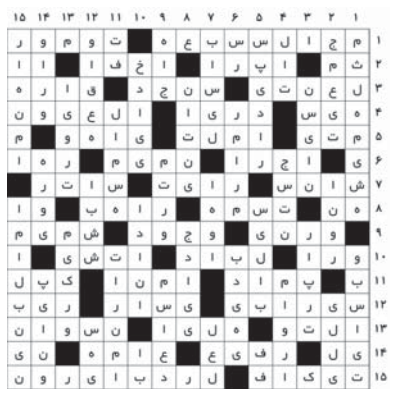

سودوکو سخت ۱۸۲۰

قانون‌های حل جدول سودوکو:

۱- در هر سطر و ستون باید اعداد یک تا ۹ نوشته شود. بدیهی است که هیچ عددی نباید تکرار شود.

۲- در هر مربع ۳×۳ اعداد یک تا ۹ باید نوشته شود و در نتیجه هیچ عددی نباید تکرار شود.

۵	۹					۸	۴	
۸				۱	۵			۳
	۶						۹	۵
۴	۱	۳	۵					
۲	۵					۳		
۶		۸		۹				
		۶					۷	۴
	۳		۷				۸	۶
۷	۲							

سودوکو ۱۸۲۰

سودوکو

سودوکو Sudoku یک واژه ترکیبی ژاپنی به معنای عددهای بی‌تکرار است و امروزه به جدولی از اعداد گفته می‌شود که به عنوان یک سرگرمی رایج در نشریات کشورهای مختلف به چاپ می‌رسد.

		۷	۹		۳		۶	
		۶	۱	۸				۹
	۸	۹		۴		۲		۵
	۳	۴	۷			۱	۵	
۲				۳				۴
	۱			۶	۴		۹	۸
۵	۴						۱	
۸			۴			۵	۲	۳
۹		۲	۳		۵			۶